kinder Torah.

Bring It Back

"What about this gold bracelet?"

"Oh my dear husband. It is so precious to me. You bought it for our anniversary."

"I see. How about this necklace? Can we pawn it?"

"That is my favorite necklace. I can't bear to part with it."

"I understand. However, we will have to decide to part with something. Times are tough. Our fortunes have gone down. I bought all of this beautiful jewelry for you when we were wealthy. We had plenty of money too spare. Now we cannot make ends meet. We must pawn some of this jewelry to raise some money."

money."
"I am afraid that I will never see these beautiful jewels again."

The wife begins to cry, her heart breaking

"Don't worry, my dear wife. We can always redeem them from the pawnbroker. When our fortunes turn around, we will get everything back."

യയ 🛞 ജ

Rav Zalman Sorotzkin uses this parable to describe the spiritual fortunes of the Jewish people. We enjoyed times of immense spiritual wealth: Yetzias Mitzraim (the exodus from Egypt), and Kabalas HaTorah (the receiving of the Torah) on Har Sinai. Every Jew received two crowns on his head: one for naaseh (we will do) and one for nishma (we will listen). Although we lost those crowns when we committed the chet ha'egel (sin of the golden calf), we later found favor in Hashem's eyes and he granted us another great spiritual fortune - the Mishkan (Tabernacle). Alas, we also lost this when the two Bottei Mikdashim (Holy Temples) were destroyed. However, these treasures are not gone forever. We only lost the physical Mikdash. Its spiritual counterpart rose up to heaven. It is waiting to return; descending in a splendor of fire. It all depends on us. We need to gather enough spiritual wealth to redeem it.

Kinderlach . . .

We are all yearning for that day when the Moshiach will come and the Third Beis HaMikdash will descend from heaven in a ball of fire. We hear many songs about Moshiach. Singing those songs will not necessarily hasten his arrival. Only spiritual riches can make him come. Mitzvos and maasim tovim (good deeds) are the currency that will redeem the Beis HaMikdash.

My Appreciation Grows

"What splendor! What glory! What open miracles!"

"What are you referring to Avi?"
"The dedication of the *Mishkan* at the end of this week's parasha, Abba. 'The

cloud covered the Ohel Moed (Tent of Meeting), and the glory of Hashem filled the Mishkan. Moshe could not enter the Ohel Moed, for the cloud rested upon it, and the glory of Hashem filled the Mishkan' (Shemos 40:34, 35)."

"It was an awesome sight."

"Abba, it was so easy to have emunah (faith in Hashem) in those days. Just seeing the Shechina (Divine Presence) in the Mishkan gave a person such chizuk (spiritual strength)."

"True, Avi. We do not have that particular opportunity. However, we have access to sources of spiritual strength that were not available to that generation or any generation before ours."

"Really, Abba? In our generation? How? Hashem's face is so hidden." "Yes, Avi, however, His Hand is visible in new and wondrous ways."

"What are you referring to Abba?"

"Let's take a look at the Mabim's peirush on Tehillim. There are two verses in the 'Ashrei' prayer that illuminate a completely new world to us. 'Great is Hashem, and highly praised; and His greatness is beyond imagination' (145:3). The Malbim comments that no matter how much we research, analyze, ponder, or contemplate Hashem's greatness, we cannot hope to understand Him. He is totally above our realm of comprehen-'Each generation will praise Your deeds to the next, and shall declare Your mighty acts' (145:4). In this verse, the Malbim reveals to us an astounding fact. Although we cannot understand the Almighty Himself, we can gain an appreciation of Him by observing and studying His creations. This world is filled with plants, animals, and even minerals, which are intricate and complex. They are all the handiwork of the infinitely wise Creator. Each generation progresses in developing more sophisticated tools to observe and understand the sublime wisdom of nature. We have microscopes, telescopes, electromagnetic subatomic particle accelerators, and many other instruments that were not available to the previous generation. With them, we can appreciate aspects of Hashem's handiworks that they could not. That is the deep understanding of the verse, 'Each generation will praise Your deeds to the next.' The work 'yishabach' is a form of praise that grows and grows. Is it from the same root as 'mashbiach' - something which gets bigger or better. Each succeeding generation's praises of Hashem's creations get bigger and better. Why? Because they have the tools to see and appreciate more of Hashem's previously hidden wisdom in nature. The doctors and scientists who study the intricacies of living beings, see Hashem's unfathomable chochma in every cell."

Wow, Abba! How about us? How can we see Hashem in the world?"

The second half of the verse speaks about Hashem's gevura - His strength to perform mighty acts that transcend the laws of nature. When He wants to 'overpower' (so to speak) His enemies, he can nullify the laws of nature and perform a miracle. Our generation can appreciate all of the miracles that the Almighty has performed for the Jewish people in the last 3800 years. Some of the miracles, like the splitting of Yom Suf were open for all to see. Others, like the survival and salvation of the Klal Yisrael through 2000 years of golus (exile) against all odds and natural phenomena, take a bit more contempla-tion to appreciate. The stunning events of the destruction and rebirth of the Torah world in the last century defy all natural explanations. Yes, Avi, we have ways of strengthening our emunah that were not available to any generation before ours."
"That is so inspiring, Abba! The genera-

tion of the Mishkan had the open miracles in front of their eyes to give them emunah in Hashem. I have over 3000 years of miracles to give me emunah in the Creator. My praise of Hashem can grow and grow with the sheer number of miracles that I appreciate!"

"May we see and appreciate more and more miracles in our days!"

"Amen!"

Kinderlach . . .

We can understand our appreciation of Hashem with a parable. A skilled glass blower makes many types of pitchers, bowls, glasses, and other vessels. They each bear his unique style and are signed with his logo. If a client walks into his shop, he can appreciate the skill of the glass blower by studying the artisanship of the glassware he has created. Someone with a magnifying glass can see the intricacy of his fine, precise handiwork. If the glass blower is a young man, he may only have a few examples of his work. However, if he has worked for years, he has shelves and shelves of examples of his master craftsmanship. So too it is with the master Creator. The entire universe is His handiwork. We have microscopes, telescopes, computers, and all sorts of tools to study and appreciate the glory and intricacy of His master craftsmanship. We also have the history of 3800 years of miracles, both open and hidden, to reveal Hashem's master guidance of events. How awesome is Hashem! How wondrous are his ways! Our appreciation for Him grows and

שבח שהולך ומתגבר

"איזה הוד! איזה הדר! אילו נסים גלויים!" "על מה אתה מדבר, אברימי?"

"על חנוכת המשכן המתוארת בסוף פרשת השבוע הזה, אבא. 'ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן, וכבוד ה' מלא את המשכן' (שמות מ', ל"ד-ל"ה)."

"היה זה באמת מראה שאין כדוגמתו."

"אבא, כל כך קל היה להאמין בה' באותם הימים. די היה לחזות בשכינה במשכן כדי לקבל חיזוק עצום באמונה."

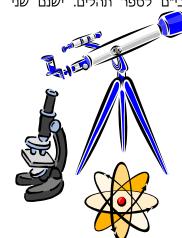
"נכון, אברימי. אין לנו התנאים האלה כיום. אך יש לנו גישה למקורות של עוצמה רוחנית שלא היו קיימים עבור דור זה, או לכל דור אחר לפני דורנו."

"באמת, אבא? הדור שלנו? כיצד? והלוא נדמה שפניו של ה' מוסתרות מאיתנו."

"אכן כן, אברימי. אך ידו מתגלה לנו בדרכים חדשות ונפלאות." "למה אתה מתכוון, אבא?"

"הבה נביט בפירושו של המלבי"ם לספר תהלים. ישנם שני

שפותחים ב'אשרי' בפנינו עולם חדש לגמרי. 'גדול ה' ומהולל מאוד, ולגדולתו אין חקר' (קמ"ה, ג'). המלבי"ם מעיר על כך שאין זה משנה כמה אנו חוקרים, מנתחים, הוגים בגדולתו של ה' או מהרהרים בו; לעולם לא נוכל להבין אותו. הוא לגמרי מעל להבנתנו. 'דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך יגידו' (קמ"ה, ד'). בפירושו על פסוק זה, המלבי"ם מגלה לנו עובדה מדהימה: על אף שאיננו יכולים להבין את הקב"ה בעצמו, אנו יכולים ללמוד להעריך אותו ע"י

התבוננות במעשיו. כל העולם מלא בצמחים, בעלי חיים ועצמים דוממים, מורכבים ומסובכים. מלא בצמחים, בעלי חיים ועצמים דוממים, מורכבים ומסובכים. כולם מעשה ידיו של הבורא, שחכמתו היא מעבר לכל שיעור. כל דור מתקדם ומפתח כלים יותר ויותר משוכללים על מנת להתבונן בחכמה הטמונה בטבע ולהבינה. יש לנו מיקרוסקופים, טלסקופים, מאיצי חלקיקים ועוד הרבה מכשירים שלא היו לבני דורות קודמים. באמצעותם אנו יכולים להעריך צדדים שונים של מעשי ה' שהם לא יכלו לדעת עליהם. זהו עומק המשמעות של הפסוק 'דור לדור ישבח מעשיך'. שבח הוא צורה של תהילה לה' שהולכת וגדלה, מלשון 'משביח' – משהו שגדל או משתפר. והשבחים של כל דור מקבל ודור הולכים וגדלים ומשתפרים. מדוע? משום שכל דור מקבל כלים חדשים שבאמצעותם הוא יכול לראות ולהעריך עוד ועוד את חכמתו הנסתרת של ה' בטבע. הרופאים והמדענים הלומדים את המערכות המורכבות של יצורים חיים רואים את חכמתו העמוקה של ה' בכל תא ותא."

"ומה איתנו, אבא? כיצד יכולים אנו לראות את יד ה' בעולם?"
"החצי השני של הפסוק עוסק בגבורותיו של ה' – יכולתו לעשות
מופתים שמעבר לחוקי הטבע. כאשר הוא רוצה להכריע את
אויביו, הוא יכול לבטל את חוקי הטבע ולעשות נס. הדור שלנו
יכול להודות על כל הנסים שעשה ה' לעם ישראל במשך 3,800
האנשים האחרונות. כמה מהנסים, כגון קריעת ים סוף, היו גלויים
לעין כל. אחרים, כגון העובדה שעם ישראל שרד במשך אלפיים
שנות גלות, כנגד כל הסיכויים וכנגד דרכי הטבע, דורשים מעט

יותר התבוננות כדי לראות. האירועים המדהימים של השמדת עולם התורה במאה השנים האחרונות וצמיחתו מחדש הם מעל לכל הסבר טבעי. כן, אברימי, יש לנו דרכים לחזק את אמונתנו שלא היו בידי שום דור אחר לפנינו."

"הדברים האלה כל כך מחזקים, אבא! הדור של המשכן חזה בנסים גלויים כדי שיהיה להם אמונה בה'. לי יש יותר מ-3,000 שנה של נסים שיכולים לחזק את אמונתי בבורא עולם. השבח שלי לה' יכול לגדול עוד ועוד, עם מספר הנסים העצום הזה!"
"יהי רצון שוראה עוד ועוד נחים רימינו ווזרה לשרחן עליהחן"

"יהי רצון שנראה עוד ועוד נסים בימינו ונזכה לשבחו עליהם!" "אמו!"

ילדים יקרים . . .

אנו יכולים להבין את עניין השבח שלנו לה' באמצעות משל. מנפח זכוכית יכול להכין הרבה מינים שונים של כוסות, קערות, קנקנים וכלים מכלים שונים. כל אחד מהם נעשה בסגנונו המיוחד של המנפח ונושאים את חותמו. כל קונה שנכנס לחנותו יכול להעריך את מידת מיומנותו של המנפח אם יתבונן באיכות כלי הזכוכית שיצר. אם לקונה יש זכוכית מגדלת, הוא יכול לראות את פרטי מלאכת המחשבת של המנפח. אם המנפח צעיר, ייתכן שיש לו רק כמה דוגמאות ממעשה ידיו. אך אם הוא עובד כבר שנים, יש לו מדפים על גבי מדפים של דברי האומנות שלו. כך גם עם בורא העולם. כל היקום הוא מעשה ידיו. יש לנו מיקרוסקופים, מחשבים וכל מיני מכשירים באמצעותם אנו יכולים טלסקופים, מחשבים וכל מיני מכשירים באמצעותם אנו יכולים לראות את גדולת מעשי האומנות של ה' ואת מורכבותם. יש לנו גם היסטוריה של 3,800 שנה של נסים, גלויים ונסתרים, המגלים לנו את שליטתו של ה' בכל מה שקורה בעולם. כמה אדיר הוא ה'! מה נפלאות דרכיו! השבח שלנו על כל אלה הולך וגדל מיום ליום!

להחזיר אותו אלינו

"מה עם צמיד הזהב הזה?"

"אוי לא, הוא כל כך יקר לליבי. קנית לי אותו ליום הנישואין שלנו." "ומה עם השרשרת הזאת? אנחנו יכולים למשכן אותה?" "זו השרשרת האהובה עלי ביותר. אינני יכולה להפרד ממנה." "בסדר. אבל נהיה מוכרחים להפרד ממשהו. הגיעו זמנים קשים. מזלנו בתבפר, בנותו לב את כל בתבשנוות בופות באלה בשבונו

"בסדר. אבל נהיה מוכרוזים להפרד ממשהו. הגיעו זמנים קשים. מזלנו התהפך. קניתי לך את כל התכשיטים היפים האלה כשהיינו עשירים. עכשיו אין לנו מספיק להוצאות השוטפות. אנחנו מוכרחים למשכן חלק מן התכשיטים האלה תמורת כסף."

"אני חוששת שלעולם לא אראה את התכשיטים היפים האלה."

האישה מתחילה לבכות. ליבה נשבר בקרבה.

"אל תדאגי אשתי היקרה. תמיד נוכל לפדות אותם. כשמזלנו שוב יתהפך, נקבל את הכל בחזרה."

הרב זלמן סורוצקין זצ"ל משתמש במשל זה כדי לתאר את האוצרות הרוחניים של העם היהודי. היו לנו תקופות של עושר רוחני עצום: יציאת מצרים, מתן תורה. כל יהודי קבל שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. למרות שבחטא העגל אבדנו את הכתרים הללו, סלח לנו ה' אח"כ ונתן לנו עוד עושר רוחני עצום - המשכן. בעוונותינו הרבים, אבדנו גם את זה עם חורבן שני בתי המקדש. אולם, אוצרות אלו לא אבדו לנצח. אבדנו רק את בית המקדש הגשמי, אולם חלקו הרוחני עלה השמימה, והוא עתיד לחזור אלינו במופע של אש. הכל תלוי בנו. עלינו לאסוף עושר רוחני מספיק גדול בכדי לפדות אותו.

ילדים יקרים . . .

כולנו מחכים ומייחלים ליום בו יבוא המשיח ובית המקדש השלישי, העשוי אש, ירד מן השמים. אנו שומעים שירים רבים על המשיח. שירתם – לא בהכרח תחיש את בואו. רק אוצרות רוחניים יכולים להביא אותו. מצוות ומעשים טובים הם ה"כסף" שיפדה אתבית המקדש.